

کتابخانه مرکزی و اسناد خطی
کتابخانه مرکزی و اسناد خطی

www.ketab.ir

در

کتابخانه مرکزی و اسناد خطی

www.ebtekarandaneh.com : فریادیں اور آوازیں

ጥቅ፡ ኔጋረጋሃለጠላ፡ ጭ፡ ሃለጠሃጋለጠ፡። ልጠላ፡ ጠላጠ፡።

۲۴ طبعه مسکونه، واحده و
جمع ناشنیده، مجمل، جيان مسموم، فم : بيايندگی فروشي

مکتوب نامہ محبوبہ است.

وہ (مذکورہ بالا) کی تصویب، صوت

مختص، حیاتی، (جائز) صورت، بنیادی و کلی، مختص

بسیار زیاد است. حقوق این محفوظ است.

«این اثر برگرفته از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد تحت راهنمایی دکتر مریم السادات محقق داماد و مشاوره دکتر کبری پور عبدالله است که در سال ۱۳۹۸ در دانشگاه امام صادق (ع) - پردیس خواهران تهران دفاع شده است.»

- سرشناسه : محقق داماد، مریم السادات، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور : نقش اختلالات جنسی در حقوق زوجین/تالیف مریم السادات محقق داماد، فاطمه مهر ابراهیمی؛ باهمکاری دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.
مشخصات نشر : تهران: نوین آیین، ۱۴۰۲
مشخصات ظاهری : ۲۸۸ ص.
شابک : ۹۷۴۸۴-۸-۰-۶۷۲۲-۶۹۷۸-۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع : حقوق خانواده -- ایران
Domestic relations -- Iran
امور جنسی -- اختلالات -- درمان
Sexual disorders -- Treatment
زناشویی -- مسائل جنسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Sex in marriage -- Religious aspects -- Islam
امور جنسی -- ایران -- اختلالات
Sexual disorders -- Iran
زناشویی (فقه) -- ایران
Marriage (Islamic law) -- Iran
شناسه افزوده : ابراهیمی، فاطمه‌زهرآ، ۱۳۷۱ -
شناسه افزوده : دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
شناسه افزوده : Shahid Beheshti University of Medical sciences & Health Services
رده بندی کنگره : RC۵۵۶
رده بندی دیویی : ۶۱۶/۸۵۸۳۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۹۵۱۱۰۸۸

دیباچه

خانواده، بنیادی‌ترین هیأت برساخته‌ی اجتماع و مفهومی ارزشی در چارچوب آموزه‌های اسلامی و فرهنگ ایرانی است؛ بدین‌سان حفظ و بقای آن همواره محل تأکید و دغدغه اندیشمندان بوده است، چه اینکه پابرجایی بسیاری از ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و آرمان‌های مشترک اخلاقی در بطن جامعه، متأثر از استحکام و استمرار نهاد خانواده است. بر این اساس، هر آنچه تهدیدی برای تزلزل و فروپاشی خانواده باشد اولویت سیاست‌گذاری و تدبیراندیشی خواهد بود. یکی از مؤثرترین عواملی که چالشی جدی فراوری روابط زوجین و تشدید نظام خانواده به شمار می‌رود، وجود اختلالات و مشکلات جنسی در هر یک از زوجین است. اختلالات جنسی می‌تواند عامل محرکه‌ای قوی در تشدید و روابط خانوادگی و جدایی افکن میان زوجین و تبعاً معضل آفرین برای دیگر اعضای خانواده باشد. اختلالات جنسی به واسطه ملاحظات فرهنگی و محظورات اخلاقی در جامعه ما مستعد ایجاد رقم سیاه و عاملی پنهان برای دسته‌ای از طلاق‌ها به شمار می‌آید. این پرده پوشی، اقدامات بایسته و به موقع برای چاره جویی و درمان را در این حیطه با مشکل مواجه می‌کند.

قوه قضاییه در یکی از گزارش‌های خود علت وقوع ۵۰ درصد از طلاق‌ها را ناشی از عدم تفاهم زوجین دانسته که در این میان، ۷۰ درصد میزان اخیر را، عدم تفاهم جنسی زوجین تشکیل داده است؛ و این، اهمیت و ضرورت موضوع حاضر را به خوبی آشکار می‌سازد.

به هر تقدیر، مسأله اختلال جنسی در صورت غفلت و فقدان مدیریت در چارچوب هماهنگی راهبردی میان نظام حقوقی و نظام سلامت کشور، کیفیت زیست زناشویی و روابط میان زوجین را تنزل می‌دهد، زمینه‌ساز ایجاد انحراف و کج روی یا آسیب به سلامت روانی

می‌شود و اگر به طلاق‌های رسمی نیانجامد، دست کم مخاطره تحقق طلاق عاطفی را که بعضاً آثار فردی، خانوادگی و اجتماعی آن می‌تواند بسیار نامطلوب تر از طلاق رسمی باشد، در پی خواهد داشت.

همچنین نیاز است مواجهه قانونگذار در قبال اختلالات جنسی و تأثیر آن بر حقوق هر یک از زوجین محل بحث و موشکافی قرار گیرد. بر این مبنا، بایسته است با نگاهی علمی ضمن تبیین مفهوم اختلالات جنسی و مصادیق آن و تطبیق این موارد با مواد قانونی، رویکرد نظام حقوقی در قبال تأمین حقوق زوجین در فروض مختلف اختلالات جنسی مطمح نظر قرار گیرد. این مطالعه می‌تواند نقص‌ها و خلأهای قوانین و مآلاً راهبردها و راهکارهای این حوزه را تا حدی آشکار سازد. بدیهی است سیاست کلان کشور تقویت نهاد خانواده و حراست از بنیان آن است؛ و در چنین شرایطی اقتضا دارد که لوازم این آرمان نیز تمهید گردند و بی‌شک یکی از اقدامات بایسته در این زمینه، توجه مضاعف به اختلالات جنسی در زوجین و تدوین و تعریف برنامه‌های حمایتی در نظام سلامت، هماهنگ و همراستا با نظام حقوقی و قوه قضاییه و به طور خاص، دادگاه‌های خانواده به منظور ارائه خدمات مشاوره و درمان و توانبخشی برای زوجینی است که با این مسأله دست به گریبان شده‌اند.

با توجه به حساسیت این مسأله و ملاحظات اخلاقی و روانشناختی عدیده آن، توجه به حفظ محرمانگی، حرمت و پاسداشت کرامت انسانی زوجین، در هر قسمی از تدابیر اتخاذی باید به شکلی ظریف و لطیف مدنظر قرار گیرد. در واقع چنین امری بیش از آنکه نیازمند پافشاری بر قواعد سخت گیرانه حقوقی و ایجاد فضای مقابله طلبی و تکاپوی انفعالی میان طرفین باشد محتاج اقدامات نرم در حوزه‌های روانشناختی و روان درمانی است. در این راستا نگارنده‌ی دیباچه حاضر، دوره حقوق و اخلاق روانشناسی را با هدف ایجاد رویکردی با عنوان «حقوق روانشناختی» به منظور معطوف شدن توجه مراجع رسمی حقوقی و قضایی به ظرفیت‌های مداخله روانشناختی توأم با پاسداشت ملاحظات اخلاقی به منظور حل مشکلات اینچنینی، تمهید نموده است.

کتاب حاضر که به اهتمام همکار فرهیخته و صاحب نظر حوزه حقوق خانواده سرکار خانم

دکتر مریم السادات محقق داماد و پژوهشگر ارجمند سرکار خانم فاطمه زهرا ابراهیمی به رشته تحریر درآمده مجالی مغتنم برای پرداختن به این مسأله‌ی مهم و آسیب شناسی و راهبردیجویی در این حوزه را فراهم آورده است.

فعالیت‌ها و تلاش‌های ارزشمند علمی، آموزشی و پژوهشی سرکار خانم دکتر محقق داماد در قامت مدیر گروه حقوق و اخلاق زیست خانوادگی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی و رییس کرسی حقوق خانواده اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی در سال‌های اخیر، طلیعه درخشانی در امتزاج مباحث فقه و حقوق خانواده و تلطیف آن با مباحث اخلاق زیست خانوادگی در پرتو کرامت انسانی است که انتظار می‌رود با بسط و گسترش آن در عرصه اجتماع بتواند راهگشای مسائل و مشکلات موجود باشد.

امیدوارم این اثر ارزشمند که در راستای تحقق اهداف فوق تهیه و تدوین گردیده بتواند چراغی فرارو افروزد و سرشاری بختین داشته باشد.

محمود عباسی

رییس اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی
و رییس مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی

فهرست

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۲۱	بخش اول: مقدمه
۲۲	مرحله‌ی اول (میل جنسی)
۲۲	مرحله‌ی دوم (تحریک یا برانگیختگی)
۲۲	مرحله‌ی سوم (ارگاسم)
۲۲	مرحله‌ی چهارم (فرونشینی)
۲۳	علل بروز اختلال جنسی
۲۳	الف) علل جسمانی
۲۳	ب) علل روانی
۲۳	ج) علل فرهنگی - اجتماعی
۲۳	د) علل اقتصادی
۲۴	درمان اختلالات جنسی
۲۴	تفاوت اختلال جنسی با عناوین مشابه
۲۴	الف) بیماری‌های مقاربتی
۲۴	ب) انحرافات جنسی
۲۵	جایگاه اختلال جنسی در قانون ایران
۲۵	الف) عیوب مجوز فسخ
۲۵	ب) حق امتناع از نزدیکی
۲۶	ج) حق درخواست طلاق از سوی زوجه
۲۶	د) حسن معاشرت

۲۷	هـ) وکالت زن در طلاق.....
۲۹	بخش دوم: مفهوم‌شناسی اصطلاحات.....
۲۹	اختلال جنسی.....
۲۹	معنای لغوی اختلال جنسی.....
۲۹	معنای اصطلاحی اختلال جنسی.....
۳۰	زندگی جنسی.....
۳۰	هویت جنسی.....
۳۰	نقش جنسی.....
۳۱	رفتار جنسی.....
۳۱	رضایت جنسی.....
۳۱	چرخه‌ی پاسخ جنسی.....
۳۱	۱. فاز تهییج.....
۳۲	۲. فاز ثبات یا کفه‌ای.....
۳۲	۳. فاز ارگاسم.....
۳۲	۴. فاز تحلیل.....
۳۳	معنای اختلال جنسی.....
۳۴	انواع اختلالات جنسی.....
۳۵	اختلال میل جنسی.....
۳۵	اختلال میل جنسی کم‌کار.....
۳۶	اختلال بیزاری جنسی.....
۳۶	اختلال برانگیختگی جنسی.....
۳۶	اختلال نعوظی در مرد.....
۳۷	اختلال برانگیختگی در زن.....
۳۷	اختلال ارگاسمی.....
۳۷	اختلال ارگاسمی مردان.....
۳۷	الف) انزال زودرس.....
۳۸	ب) انزال دیررس.....

۳۹	اختلال ارگاسمی زنان
۴۰	اختلال درد جنسی
۴۱	واژینیسم
۴۲	مقاربت دردناک
۴۳	اختلالات جنسی ناشی از وضعیت‌های طبی عمومی
۴۴	اختلالات جنسی ناشی از سوء مصرف مواد
۴۴	اختلال عملکرد جنسی نامعین
۴۴	فقدان لذت ارگاسمی
۴۵	ارگاسم زودرس زنان
۴۵	انحراف جنسی
۴۵	معنای لغوی انحراف جنسی
۴۶	معنای اصطلاحی انحراف جنسی
۴۹	بیماری مقاربتی
۴۹	معنای لغوی بیماری مقاربتی
۵۰	معنای اصطلاحی بیماری مقاربتی
۵۱	حقوق جنسی
۵۱	معنای لغوی حق جنسی
۵۲	معنای اصطلاحی حق جنسی
۵۳	تمتع جنسی
۵۶	حق فسخ نکاح در مواردی خاص
۵۶	الف) خیار عیب
۵۸	ب) خیار تخلف از شرط وصف
۵۹	ج) خیار تدلیس
۶۱	قسم
۶۳	حق امتناع از نزدیکی

فصل دوم: درمان اختلالات جنسی

۶۹	بخش اول: عوامل بروز و تداوم اختلالات جنسی
۶۹	عوامل جسمانی
۶۹	بیماری
۷۱	تدابیر درمانی
۷۲	سندروم پیش از قاعدگی
۷۲	بارداری
۷۵	زایمان
۷۷	شیردهی
۷۸	ناباروری
۷۸	یانسگی
۷۹	پیری
۸۰	عوامل روانشناختی
۸۱	عوامل زمینه ساز
۸۱	خانواده
۸۲	تجارب تکان دهنده ی جنسی
۸۳	فقدان آموزش و اطلاعات کافی جنسی
۸۴	عوامل آشکارساز و تداوم بخش (نگهدارنده)
۸۴	ناسازگاری در ارتباط کلی
۸۶	افسردگی / اضطراب
۸۷	تجربه ی جنسی تکان دهنده
۸۸	ترس از عدم موفقیت
۸۹	نبودن جاذبه
۸۹	فشارهای زندگی
۹۰	واکنش روانشناختی به عامل جسمی
۹۰	اختلال جنسی در شریک جنسی

۹۱	بخش دوم: روش‌های درمان اختلالات جنسی
۹۲	مداخلات پزشکی
۹۲	دارو درمانی
۹۴	جراحی
۹۵	ابزارهای مکانیکی
۹۵	درمان با هورمون
۹۶	مداخلات روانی
۹۷	درمان‌های روان‌پویایی
۹۸	مشاوره‌ی جنسی
۹۹	روانکاوی
۹۹	درمان‌های رفتاری
۱۰۰	حساسیت‌زدایی
۱۰۱	درمان جنسی
۱۰۱	مراحل و اجزای درمان جنسی
۱۰۱	ارزیابی جنسی
۱۰۲	فرمول‌بندی
۱۰۲	الف) تکالیف خانگی گام به گام
۱۰۳	روش‌های اختصاصی در درمان اختلال انزال زودرس
۱۰۴	ب) مشاوره
۱۰۵	ج) آموزش
۱۰۵	د) جلسه‌ی پایانی
۱۰۵	هـ) جلسه‌ی پیگیری
۱۰۵	و) درمان ارتباط به‌طور کلی
۱۰۶	نتایج درمان
۱۰۶	بازخورد یا پس‌خوراند زیستی
۱۰۹	بخش سوم: اثربخشی درمان اختلالات جنسی
۱۱۰	عوامل مؤثر در درمان اختلالات جنسی

۱۱۰	علل بروز اختلال جنسی
۱۱۲	حمایت و همراهی همسر
۱۱۳	انگیزه و پیگیری بیمار
۱۱۴	کارآمدی و تخصص درمانگر
۱۱۵	زمان اقدام به درمان
۱۱۷	سلامت بیمار
۱۱۷	هزینه‌های درمان
۱۱۸	مشغله‌های زندگی

فصل سوم: تأثیر اختلال جنسی بر حقوق زوجین و رویکرد نظام حقوقی ایران به آن

۱۲۳	بخش اول: تأثیر اختلال جنسی بر حقوق زوجین
۱۲۳	حقوق زوجه
۱۲۳	نفقة
۱۲۴	نفقه در فرض ابتلا زوجه به اختلال جنسی
۱۲۴	مفهوم نفقه
۱۲۷	شرایط وجوب نفقه
۱۲۷	الف) دوام زوجیت
۱۲۸	ب) تمکین یا طاعت زوجه
۱۳۲	نشوز
۱۳۳	تمکین
۱۳۴	مانعیت نشوز با رویکرد اختلال جنسی
۱۳۷	نفقه و هزینه‌ی دارو و درمان
۱۴۱	الزام به درمان زوجه از سوی زوج
۱۴۲	الزام به درمان زوجه از سوی زوج در نفقه
۱۴۲	عدم امکان الزام به درمان زوجه
۱۴۳	امکان الزام به درمان زوجه
۱۴۳	الف) مقدمه واجب

۱۴۴	ب) قاعده لاضرر و لاجرح
۱۴۷	ج) اصل تحکیم خانواده
۱۴۷	الزام به درمان زوجه از سوی زوج در حقوق
۱۴۹	نفقه در فرض ابتلا زوج به اختلال جنسی
۱۵۰	حقوق مشترک زوجین
۱۵۰	قسم
۱۵۰	مفهوم قسم
۱۵۲	جایگاه حق قسم
۱۵۴	دارنده‌ی حق قسم
۱۵۶	تأثیر ابتلای زوجین به اختلال جنسی در لزوم اجرای حق قسم
۱۵۸	استمتاع
۱۵۹	تمکین
۱۵۹	تمکین در فرض ابتلا زوج به اختلال جنسی
۱۶۱	قلمرو حق استمتاع زوج
۱۶۳	۱) ادله‌ی جواز وطی از دبر مشروط به رضایت زوج
۱۶۵	۲) قاعده‌ی لاضرر و لاجرح
۱۶۶	۳) اصل کرامت
۱۶۶	۴) اصل عدالت
۱۶۷	۵) قاعده‌ی معروف
۱۶۸	مواقعه
۱۶۸	مفهوم واقعه
۱۶۹	تأثیر اختلال جنسی زوج بر حق واقعه
۱۶۹	استحقاق زوجه در کمتر از چهار ماه
۱۷۱	۱) آیات
۱۷۳	۲) سنت
۱۷۴	۳) امر به معروف و نهی از منکر
۱۷۵	۴) ادله‌ی حرمت عزل

۱۷۶	(۵) اصل عدالت
۱۷۷	(۶) قواعد فقهی
۱۷۷	الف) قاعده‌ی نفی عسر و حرج
۱۷۸	ب) قاعده‌ی لاضرر و لاضرار
۱۷۸	ج) حرمت ایذاء مومن
۱۷۸	د) قاعده‌ی معروف
۱۸۰	۷) سایر ادله
۱۸۱	نتیجه
۱۸۲	کیفیت حق مواقعه‌ی زوجه
۱۸۴	حق فسخ نکاح در مواردی خاص
۱۸۵	فسخ نکاح به سبب عیوب
۱۸۷	تأثیر اختلال جنسی بر حقوق ناشی از عیوب
۱۸۸	ابتلاء زوجین به اختلال جنسی مصرح
۱۸۸	ابتلاء زوجین به اختلال جنسی غیر مصرح
۱۹۵	حق فسخ در فرض درمان اختلال جنسی
۱۹۷	فسخ نکاح به سبب تخلف از شرط صفت
۱۹۷	شرط صفت
۲۰۰	تأثیر اختلال جنسی بر ثبوت خیار تخلف از شرط وصف
۲۰۲	فسخ نکاح به سبب تدلیس
۲۰۳	ارکان تدلیس
۲۰۶	تأثیر اختلال جنسی بر حق فسخ ناشی از تدلیس
۲۰۷	حسن معاشرت
۲۰۷	مفهوم‌شناسی
۲۰۸	تأثیر اختلال جنسی زوجین بر معاشرت بالمعروف
۲۱۱	بخش دوم: رویکرد نظام حقوقی ایران نسبت به اختلال جنسی
۲۱۱	قوانین مرتبط با اختلال جنسی
۲۱۲	قوانین حقوقی

۲۱۲.....	قوانین مدنی
۲۳۴.....	قانون حمایت از خانواده
۲۳۶.....	سایر قوانین مرتبط
۲۳۹.....	قانون کیفری
۲۴۰.....	ماده‌ی ۶۱۲ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات)
۲۴۰.....	ماده‌ی ۶۴۷ قانون مجازات اسلامی
۲۴۳.....	ماده‌ی ۶۶۰ قانون مجازات اسلامی
۲۴۵.....	بخش سوم: پیشنهادات حقوقی
۲۴۵.....	پیشنهادهای حقوقی پیشگیرانه
۲۴۶.....	تدابیر آموزشی
۲۵۲.....	تدابیر درمانی
۲۵۵.....	پیشنهادهای حقوقی
	نتیجه‌گیری
۲۵۷.....	تعاریف
۲۵۷.....	علل بروز و تداوم اختلال جنسی
۲۵۸.....	درمان اختلال جنسی
۲۵۸.....	تأثیر اختلال جنسی بر حقوق زوجین
۲۶۳.....	قوانین مرتبط با اختلالات جنسی
۲۶۳.....	پیشنهادهای حقوقی
۲۶۵.....	یافته‌های پژوهش
۲۶۷.....	اثبات و یا عدم اثبات فرضیه‌ها
۲۶۹.....	پیشنهادهای پژوهشی
۲۷۰.....	مقاله: راهبردهای فرهنگ‌سازی در درمان اختلالات جنسی
	مقاله: عوامل مؤثر در عدم اجرای قانون تسهیل ازدواج جوانان با رویکرد تأثیر آن در رفع
۲۷۰.....	اختلالات جنسی و تأمین حقوق جنسی زوجین
۲۷۱.....	منابع